

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ  
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»**

**ІСТОРИКО-ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ  
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**Теоретична граматика основної мови**

для студентів

**Освітньої програми:** Середня освіта. Мова і література  
(англійська)

**Рівня вищої освіти:** першого (бакалаврського)

**на здобуття освітнього ступеню:** бакалавра

**за спеціальністю:** 014 Середня освіта. Мова і література (англійська)

**галузі знань:** 01 Освіта / Педагогіка

**Рівне - 2019**

Робоча програма: Теоретична граматика основної мови  
галузі знань 01Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта ( Мова і  
література (англійська)).  
3 вересня 2019 р. \_\_\_\_ с.

Розробник: к.пед.н., доц. Будз І.Ф.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри романо-германської філології

Протокол №1 від 3 вересня 2019 року.

Завідувач кафедри \_\_\_\_\_ доц. Завальнюк А.Р.  
(підпис)

3 вересня 2019 року

Гарант освітньої програми \_\_\_\_\_ доц. Завальнюк А.Р.  
(підпис)

Схвалено навчально-методичною комісією історико-філологічного факультету

Протокол № 1 від 5 вересня 2019 року

5 вересня 2019 року Голова \_\_\_\_\_ проф. Назарець В. М.  
(підпис)

# 1. Опис навчальної дисципліни

| Найменування показників                                                                                                                                 | Рівень вищої освіти,<br>Галузь знань,<br>спеціальність                                                                                                                                       | Характеристика навчальної дисципліни |                             |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|-----------------------------|
|                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                              | денна<br>форма<br>навчання           | заочна<br>форма<br>навчання |
| <b>Кількість кредитів – 3</b><br><br><b>Загальна кількість годин (денна/заочна форми навчання) – 90/90</b><br><br><b>Кількість змістових блоків – 3</b> | <b>Рівень вищої освіти:</b><br>перший (бакалаврський)<br><b>Галузь знань</b><br>01 Освіта/ Педагогіка<br><br><b>Спеціальність:</b><br>014 Середня освіта<br>(Мова і література (англійська)) | Нормативна                           |                             |
|                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                              | <b>Рік підготовки:</b>               |                             |
|                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                              | 4-й                                  | 4-й                         |
|                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                              | <b>Семестр</b>                       |                             |
|                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                              | 8-й                                  | 8-й                         |
|                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                              | <b>Лекції</b>                        |                             |
|                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                              | 20год.                               | 10 год.                     |
|                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                              | <b>Практичні, семінарські</b>        |                             |
|                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                              | 10 год.                              | 10 год.                     |
|                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                              | <b>Лабораторні</b>                   |                             |
|                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                              | год.                                 | год.                        |
|                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                              | <b>Самостійна робота</b>             |                             |
|                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                              | 60год.                               | 70 год.                     |
|                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                              | Вид контролю: екзамен                |                             |

## 2. Мета та завдання навчальної дисципліни

**Мета навчальної дисципліни** – забезпечити фахову підготовку студентів із дисципліни «Теоретична граматики основної мови», допомогти практично оволодіти основними поняттями та ознайомити з колом проблематики дисципліни, категоріями та універсаліями загального мовознавства, новітніми тенденціями та мовознавчими школами. «Теоретична граматики основної мови» - одна з основних нормативних лінгвістичних дисциплін в системі професійного навчання майбутніх вчителів англійської мови. Теоретична граматики вивчає мовні явища, одиниці мови та мовлення на різних рівнях мови з точки зору їхнього функціонального взаємозв'язку. Зазначений курс покликаний розвивати у студентів теоретико-гіпотетичне мислення, формувати навички екстраполяції основних мовознавчих понять на суміжні дисципліни, сприяти розумінню діалектичної суті базових положень мовознавства.

Під час лекційних та практичних занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи студенти, майбутні вчителі англійської мови, **набувають таких програмних компетентностей (ЗК – загальні компетентності, ФК - фахові компетентності):**

**ЗК-4.** Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

**ФК-5.** Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії іноземної мови, теорії та історії зарубіжної літератури в загальноосвітніх навчальних закладах, практиці навчання іноземної мови й зарубіжної літератури.

### Програмні результати навчання

Опанувавши дисципліну «Теоретична граматики основної мови», студенти повинні досягти таких **програмних результатів навчання:**

**ПРЗ-3.** Знає мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку іноземної мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності.

**ПРУ-5.** Порівнює мовні та літературні факти, явища, визначає їхні подібності й відмінності.

## 3. Програма навчальної дисципліни

### Змістовий блок 1. Основи теоретичної граматики

#### **Тема 1. Курс теоретичної граматики, його предмет та завдання.**

Основні підходи до вивчення слова. Мова як система та структура. Мова та мовлення. Синтагматичні та парадигматичні відношення. Взаємодія граматики з іншими дисциплінами лінгвістичного курсу.

#### **Тема 2. Основні граматичні поняття.**

Грамматичне значення. Типи граматичних значень. Грамматичні форми. Типи граматичних форм. Грамматична опозиція. Грамматична категорія.

#### **Тема 3. Грамматичні класи слів.**

Поняття граматичного класу слів. Різні підходи до класифікації слів. Принципи класифікації слів. Проблема службових частин мови. Міграційні процеси слів.

## Змістовий блок 2. Морфологія

### *Тема 1. Іменник як частина мови.*

Загальна характеристика іменника. Морфологічні та синтаксичні характеристики іменника. Проблема категорії роду. Категорія відмінка. Категорія числа.

### *Тема 2. Дієслово як частина мови.*

Загальна характеристика дієслова. Морфологічні та синтаксичні характеристики дієслова. Поняття транспозиції. Класифікація дієслова: морфологічні, лексико-морфологічні, лексико-синтаксичні, синтагматичні.

### *Тема 3. Прикметник як частина мови.*

Загальна характеристика прикметника. Морфологічні та синтаксичні характеристики прикметника. Проблема категорій прикметника.

## Змістовий блок 3. Синтаксис

### *Тема 1. Синтаксичні поняття.*

Синтаксис як частина граматики. Основні синтаксичні поняття. Різні підходи до поняття синтаксису. Методи синтаксичних досліджень

### *Тема 2. Теорія словосполучення.*

Поняття словосполучення. Типи синтаксичних відношень в словосполученні. Критерії класифікацій словосполучень. Проблема предикативного словосполучення.

### *Тема 3. Теорія речення.*

Поняття речення. Різні підходи щодо поняття речення. Основні аспекти речення: структурний, семантичний, прагматичний. Принципи класифікації речень. Актуальне членування речення. Поняття теми та реми.

## 4. Структура навчальної дисципліни

| Назви змістових модулів і тем                                 | Кількість годин |              |   |     |     |      |              |              |    |     |     |      |
|---------------------------------------------------------------|-----------------|--------------|---|-----|-----|------|--------------|--------------|----|-----|-----|------|
|                                                               | денна форма     |              |   |     |     |      | Заочна форма |              |    |     |     |      |
|                                                               | усього          | у тому числі |   |     |     |      | усього       | у тому числі |    |     |     |      |
|                                                               |                 | л            | п | лаб | інд | с.р. |              | л            | п  | лаб | інд | с.р. |
| 1                                                             | 2               | 3            | 4 | 5   | 6   | 7    | 8            | 9            | 10 | 11  | 12  | 13   |
| <b>Змістовий блок 1.</b>                                      |                 |              |   |     |     |      |              |              |    |     |     |      |
| <b>Основи теоретичної граматики</b>                           |                 |              |   |     |     |      |              |              |    |     |     |      |
| Тема 1. Курс теоретичної граматики, його предмет та завдання. | 6               | 2            |   |     |     | 4    | 6            |              |    |     |     | 6    |

|                                     |           |           |           |  |  |           |           |           |           |  |  |           |
|-------------------------------------|-----------|-----------|-----------|--|--|-----------|-----------|-----------|-----------|--|--|-----------|
| Тема 2. Основні граматичні поняття. | 7         | 2         | 1         |  |  | 4         | 7         | 1         | 1         |  |  | 5         |
| Тема 3. Граматичні класи слів.      | 9         | 2         | 1         |  |  | 6         | 9         | 2         | 1         |  |  | 6         |
| <b>Разом за змістовим блоком 1</b>  | <b>22</b> | <b>6</b>  | <b>2</b>  |  |  | <b>14</b> | <b>22</b> | <b>3</b>  | <b>2</b>  |  |  | <b>17</b> |
| <b>Змістовий блок 2. Морфологія</b> |           |           |           |  |  |           |           |           |           |  |  |           |
| Тема 4. Іменник як частина мови.    | 16        | 4         | 2         |  |  | 10        | 16        | 2         | 2         |  |  | 12        |
| Тема 5. Дієслово як частина мови.   | 14        | 2         | 2         |  |  | 10        | 14        | 2         | 2         |  |  | 10        |
| Тема 6. Прикметник як частина мови. | 13        | 2         | 1         |  |  | 10        | 13        | 1         | 1         |  |  | 11        |
| <b>Разом за змістовим блоком 2</b>  | <b>43</b> | <b>8</b>  | <b>5</b>  |  |  | <b>30</b> | <b>43</b> | <b>5</b>  | <b>5</b>  |  |  | <b>33</b> |
| <b>Змістовий блок 3. Синтаксис</b>  |           |           |           |  |  |           |           |           |           |  |  |           |
| Тема 7. Синтаксичні поняття.        | 7         | 2         | 1         |  |  | 4         | 7         |           |           |  |  | 7         |
| Тема 8. Теорія словосполучення.     | 9         | 2         | 1         |  |  | 6         | 9         | 1         | 1         |  |  | 7         |
| Тема 9. Теорія речення.             | 9         | 2         | 1         |  |  | 6         | 9         | 1         | 2         |  |  | 6         |
| <b>Разом за змістовим блоком 3</b>  | <b>25</b> | <b>6</b>  | <b>3</b>  |  |  | <b>16</b> | <b>25</b> | <b>2</b>  | <b>3</b>  |  |  | <b>20</b> |
| <b>Усього годин</b>                 | <b>90</b> | <b>20</b> | <b>10</b> |  |  | <b>60</b> | <b>90</b> | <b>10</b> | <b>10</b> |  |  | <b>70</b> |

### 5. Теми практичних занять

| №<br>з/п | Назва теми                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Кількість<br>годин |
|----------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|
| 1        | <p><b>Курс теоретичної граматики, його предмет та завдання. Основні граматичні поняття. Граматичні класи слів.</b></p> <p>Граматичне значення. Типи граматичних значень. Граматичні форми. Типи граматичних форм. Граматична опозиція. Граматична категорія. Поняття граматичного класу слів. Різні підходи до класифікації слів. Принципи класифікації слів. Проблема службових частин мови. Міграційні процеси слів.</p> <p><b>Література:</b> 1. Блох М.Я. Теоретические основы грамматики. - М.: Высшая школа, 2000. – 156 с. 2. Теоретична граматика англійської мови: курс лекцій для студентів спеціальності «Англійська мова і література»/ Уклад. А.Ф.Паладьєва.- Умань: РВЦ «Софія», 2008. - 34с. 3. Харитонов І.К. Теоретична граматика англійської мови. - Вінниця: NOVA KNYHA, 2006. – 245 с. 4. Thornbury S. About Language. Tasks for teachers of English. – Cambridge: Cambridge University Press, 2017. – 353 p. 5. Langacker R. W. Foundations of Cognitive Grammar: Theoretical Prerequisites / R. Langacker. - Stanford : University Press, 1987. - 540 p</p> | 2/2                |
| 2        | <p><b>Іменник як частина мови.</b></p> <p>Загальна характеристика іменника. Морфологічні та синтаксичні характеристики іменника. Проблема категорії роду. Категорія відмінка. Категорія числа.</p> <p><b>Література:</b> 1. Блох М.Я. Теоретические основы грамматики. - М.: Высшая школа, 2000. – 156 с. 2. Теоретична граматика англійської мови: курс лекцій для студентів спеціальності «Англійська мова і література»/ Уклад. А.Ф.Паладьєва.- Умань: РВЦ «Софія», 2008. - 34с. 3. Харитонов І.К. Теоретична граматика англійської мови. - Вінниця: NOVA KNYHA, 2006. – 245 с. 4. Thornbury S. About Language. Tasks for teachers of English. – Cambridge: Cambridge University Press, 2017. – 353 p.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 2/2                |
| 3        | <p><b>Дієслово як частина мови.</b></p> <p>Загальна характеристика дієслова. Морфологічні та синтаксичні характеристики дієслова. Поняття</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 2/2                |

|   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |     |
|---|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
|   | <p>транспозиції. Класифікація дієслова: морфологічні, лексико-морфологічні, лексико-синтаксичні, синтагматичні.</p> <p><b>Література:</b> 1. Блох М.Я. Теоретические основы грамматики. - М.: Высшая школа, 2000. – 156 с. 2. Теоретична граматика англійської мови: курс лекцій для студентів спеціальності «Англійська мова і література»/ Уклад. А.Ф.Паладьєва.- Умань: РВЦ «Софія», 2008. - 34с. 3. Харитонов І.К. Теоретична граматика англійської мови. - Вінниця: NOVA KNYHA, 2006. – 245 с. 4. Thornbury S. About Language. Tasks for teachers of English. – Cambridge: Cambridge University Press, 2017. – 353 p.</p>                                                                                                                                                                                                                                                             |     |
| 4 | <p><b>Прикметник як частина мови.</b></p> <p>Загальна характеристика прикметника. Морфологічні та синтаксичні характеристики прикметника. Проблема категорій прикметника.</p> <p><b>Література:</b> 1. Блох М.Я. Теоретические основы грамматики. - М.: Высшая школа, 2000. – 156 с. 2. Теоретична граматика англійської мови: курс лекцій для студентів спеціальності «Англійська мова і література»/ Уклад. А.Ф.Паладьєва.- Умань: РВЦ «Софія», 2008. - 34с. 3. Харитонов І.К. Теоретична граматика англійської мови. - Вінниця: NOVA KNYHA, 2006. – 245 с. 4. Thornbury S. About Language. Tasks for teachers of English. – Cambridge: Cambridge University Press, 2017. – 353 p.</p>                                                                                                                                                                                                   | 2/2 |
| 5 | <p><b>Синтаксичні поняття. Теорія словосполучення. Теорія речення.</b></p> <p>1.Синтаксис як частина грамматики. Основні синтаксичні поняття. Різні підходи до поняття синтаксису. Методи синтаксичних досліджень</p> <p>2.Поняття словосполучення. Типи синтаксичних відношень в словосполученні. Критерії класифікацій словосполучень. Проблема предикативного словосполучення.</p> <p>3.Поняття речення. Різні підходи щодо поняття речення. Основні аспекти речення: структурний, семантичний, прагматичний. Принципи класифікації речень. Актуальне членування речення. Поняття теми та реми.</p> <p>1. Блох М.Я. Теоретические основы грамматики. - М.: Высшая школа, 2000. – 156 с. 2. Теоретична граматика англійської мови: курс лекцій для студентів спеціальності «Англійська мова і література»/ Уклад. А.Ф.Паладьєва.- Умань: РВЦ «Софія», 2008. - 34с. 3. Харитонов І.К.</p> | 2/2 |

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |              |
|--|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|
|  | Теоретична граматика англійської мови. - Вінниця: NOVA KNYHA, 2006. – 245 с. <b>4.</b> Thornbury S. About Language. Tasks for teachers of English. – Cambridge: Cambridge University Press, 2017. – 353 p. <b>5.</b> Langacker R. W. Foundations of Cognitive Grammar: Theoretical Prerequisites / R. Langacker. - Stanford : University Press, 1987. - 540 p |              |
|  | <b>Усього по денній та заочній формі</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <b>10/10</b> |

## 6. Самостійна робота

| № з/п | Назва теми                                     | Кількість годин |
|-------|------------------------------------------------|-----------------|
| 1     | Типи теоретичної граматики та їхні особливості | 4/6             |
| 2     | Граматична опозиція. Граматична категорія.     | 4/5             |
| 3     | Структурний підхід до класифікації частин мови | 6/6             |
| 4     | Займенник як частина мови                      | 5/6             |
| 5     | Числівник як частина мови                      | 5/6             |
| 6     | Пасивний стан дієслова                         | 5/5             |
| 7     | Герундій                                       | 5/5             |
| 8     | Прислівник як частина мови                     | 10/11           |
| 9     | Проблема класифікації словосполучення          | 10/14           |
| 10    | Проблема класифікації речення                  | 6/6             |
|       | <b>Усього по денній та заочній формі</b>       | <b>60/70</b>    |

## 7. Індивідуальні завдання

1. Субординація та координація. Типи та основна характеристика складносурядних речень.
2. Службові частини англійської мови. Загальна характеристика.
3. Дієприкметник: форми, значення, функції.
4. Проблема словотвору дієслівних форм.
5. Проблема поліпредикації..

## 8. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна), із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

- *Практичні*: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

## 9. Методи контролю

1. Поточне тестування.

2. Перевірка завдань самостійної роботи.

3. Перевірка індивідуальної роботи.

4. Підсумкова форма контролю.

5. Семестрова форма контролю.

Система контролю охоплює поточні та підсумкові типи контролю. До **поточного контролю** належить усний та письмовий контроль знань на практичних заняттях.

**Підсумковий контроль** включає письмову роботу або тести, які охоплюють поточні питання з вивчених тем.

### «Студенту на замітку»

**Завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань**

| Назва теми | Зміст завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань | Форми контролю | Література | Кількість балів |
|------------|--------------------------------------------------------------------------|----------------|------------|-----------------|
|            |                                                                          |                |            |                 |

**Змістовий блок 1: Основи теоретичної граматики**

|                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                      |                                              |                  |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------|------------------|
| <p>Тема 1,2,3. Курс теоретичної граматики, його предмет та завдання. Основні граматичні поняття. Граматичні класи слів.</p> | <p><b>Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу:</b><br/> 1. Граматичне значення. Типи граматичних значень. 2. Граматичні форми. Типи граматичних форм. 3. Поняття граматичного класу слів. 4. Різні підходи до класифікації слів. Принципи класифікації слів. Проблема службових частин мови. Міграційні процеси слів.</p> <p><b>Самостійна робота:</b><br/> - Типи теоретичної граматики та їхні особливості – <i>есе</i>;<br/> - Граматична опозиція. Граматична категорія – <i>презентація</i>.</p> | <p>Експрес опитування/тестування, складання термінологічного словника, виконання практичних завдань, підготовка презентації, есе</p> | <p>Основна 1,4,5,8,10<br/> Допоміжна 4,7</p> | <p><b>10</b></p> |
| <p><b>Змістовий блок 2: Морфологія</b></p>                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                      |                                              |                  |

|                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                           |                                                  |           |
|-----------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------|-----------|
| Тема 1. Іменник як частина мови.  | <p><b>Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу:</b></p> <p>1 Загальна характеристика іменника. 2. Морфологічні та синтаксичні характеристики іменника. 3. Проблема категорії роду. 4. Категорія відмінка. 5. Категорія числа.</p> <p><b>Самостійна робота (на вибір):</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Структурний підхід до класифікації частин мови – <i>презентація</i>;</li> <li>- Займенник як частина мови- <i>презентація</i>.</li> </ul> <p><b>Індивідуальна робота:</b></p> <p>Службові частини англійської мови. Загальна характеристика – <i>доповідь</i>.</p> | Експрес опитування/ тестування, складання термінологічного словника, виконання практичних завдань, підготовка презентації | <p>Основна 1,4,5,8,10</p> <p>Допоміжна 4,7,8</p> | <b>10</b> |
| Тема 2. Дієслово як частина мови. | <p><b>Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Експрес опитування/ тестування, складання термінологічного словника, виконання                                            | <p>Основна 1,4,5,8,10</p> <p>Допоміжна 4,7,8</p> | <b>10</b> |

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                             |  |  |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|--|--|
|  | <p><b>заняття, огляд теоретичного матеріалу:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Загальна характеристика дієслова.</li> <li>2. Морфологічні та синтаксичні характеристики дієслова.</li> <li>3. Поняття транспозиції.</li> <li>4. Класифікація дієслова: морфологічні, лексико-морфологічні, лексико-синтаксичні, синтагматичні.</li> </ol> <p><b>Самостійна робота (на вибір):</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Пасивний стан дієслова-презентація;</li> <li>- Герундій-презентація</li> </ul> <p><b>Індивідуальна робота:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Проблема словотвору дієслівних форм.</li> </ul> <p>– <i>доповідь.</i></p> | <p>практичних завдань, підготовка презентації, доповіді</p> |  |  |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|--|--|

|                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                     |                                           |           |
|--------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------|-----------|
| Тема 3.<br><b>Прикметник як частина мови.</b>                                        | <b>Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу:</b><br>Загальна характеристика прикметника.<br>Морфологічні та синтаксичні характеристики прикметника.<br>Проблема категорій прикметника.<br><b>Індивідуальна робота:</b> -<br>Дієприкметник: форми, значення, функції – <b>доповідь..</b><br><b>Самостійна робота:</b><br>- Числівник як частина мови- <b>презентація;</b><br>- Прислівник як частина мови- <b>презентація.</b> | Експрес опитування/ тестування, складання термінологічного словника, виконання практичних завдань, підготовка доповіді, презентації | Основна 1,4,5,8,10<br>Допоміжна 4,7,8     | <b>10</b> |
| <b>Змістовий блок 3: Синтаксис</b>                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                     |                                           |           |
| Тема 1, 2, 3.<br><b>Синтаксичні поняття. Теорія словосполучення. Теорія речення.</b> | <b>Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу:</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Експрес опитування, складання термінологічного словника, виконання практичних завдань, підготовка есе                               | Основна 1,4,5,8,10<br>Допоміжна а 1,4,7,8 | <b>20</b> |

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |  |  |  |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|--|
|  | <p>1. Синтаксис як частина граматики. Основні синтаксичні поняття. Різні підходи до поняття синтаксису. Методи синтаксичних досліджень</p> <p>2. Поняття словосполучення. Типи синтаксичних відношень в словосполученні. Критерії класифікацій словосполучень. Проблема предикативного словосполучення.</p> <p>3. Поняття речення. Різні підходи щодо поняття речення. Основні аспекти речення: структурний, семантичний, прагматичний. Принципи класифікації речень. Актуальне членування речення. Поняття теми та реми.</p> <p><b>Самостійна</b></p> |  |  |  |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|--|

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |  |  |  |
|--|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|--|
|  | <b>робота:</b><br>- Проблема класифікації словосполучення - <i>есе</i> ;<br>- Проблема класифікації речення- <i>есе</i> ;<br><b>Індивідуальна робота:</b><br>- Субординація та координація. Типи та основна характеристика складносурядних речень – <b>доповідь</b> ;<br>- Проблема поліпредикації – <b>доповідь</b> . |  |  |  |
|--|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|--|

### Питання до семестрової форми контролю

1. Граматика та предмет її дослідження.
2. Граматичне значення та його типи.
3. Поняття граматичної форми та опозиції.
4. Граматичні категорії. Типи категорій.
5. Поняття морфеми й аломорфу. Класифікація морфем.
6. Аналітичні та синтаксичні мовні засоби.
7. Граматичні класи слів англійської мови. Критерії та типи класифікацій.
8. Повнозначні частини англійської мови. Загальна характеристика.
9. Службові частини англійської мови. Загальна характеристика.
10. Словосполучення. Проблема класифікацій.
11. Поняття валентності. Типи синтагматичних зв'язків.
12. Синтаксис. Основні одиниці. Поняття предикації.
13. Типи речень за характером синтагматичних зв'язків і метою комунікації.
14. Просте речення. Структура. Основні та другорядні члени речення.
15. Складне речення. Структура. Поняття поліпредикації.
16. Субординація та координація. Типи та основна характеристика складносурядних речень.
17. Типи та основна характеристика складнопідрядних речень.

18. Дери́ваційне розширення простого речення: парантетичні елементи, предикаційні комплекси.
19. Іменник. Граматичні категорії та значення.
20. Дієслово. Граматичні категорії та значення.
21. Інфі́нітив: форми, значення, функції.
22. Герунді́й: форми, значення, функції.
23. Дієприкметник: форми, значення, функції.

### 10. Розподіл балів, які отримують студенти

| Поточне тестування та<br>самостійна робота |    |    |                       |    |    |                      |     |     | Підсумковий<br>тест<br>(екзамен) | Сума |
|--------------------------------------------|----|----|-----------------------|----|----|----------------------|-----|-----|----------------------------------|------|
| Змістовий блок<br>№ 1                      |    |    | Змістовий блок<br>№ 2 |    |    | Змістовий блок<br>№3 |     |     | 40                               | 100  |
| T1                                         | T2 | T3 | T4                    | T5 | T6 | T7                   | T8  | T9  |                                  |      |
| 4                                          | 3  | 3  | 10                    | 10 | 10 | 5                    | 7,5 | 7,5 |                                  |      |

T1, T2 ... T9 – теми змістових блоків.

### Шкала оцінювання: національна та ECTS

| Сума балів за<br>всі види<br>навчальної<br>діяльності | Оцінка<br>ECTS | Оцінка за національною шкалою                                       |                                                                         |
|-------------------------------------------------------|----------------|---------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------|
|                                                       |                | для екзамену, курсового<br>проекту (роботи),<br>практики            | для заліку                                                              |
| 90 – 100                                              | <b>A</b>       | відмінно                                                            | зараховано                                                              |
| 82-89                                                 | <b>B</b>       | добре                                                               |                                                                         |
| 74-81                                                 | <b>C</b>       |                                                                     |                                                                         |
| 64-73                                                 | <b>D</b>       | задовільно                                                          |                                                                         |
| 60-63                                                 | <b>E</b>       |                                                                     |                                                                         |
| 35-59                                                 | <b>FX</b>      | незадовільно з<br>можливістю повторного<br>складання                | не зараховано з<br>можливістю<br>повторного<br>складання                |
| 0-34                                                  | <b>F</b>       | незадовільно з<br>обов’язковим<br>повторним вивченням<br>дисципліни | не зараховано з<br>обов’язковим<br>повторним<br>вивченням<br>дисципліни |

### 11. Методичне забезпечення

1. Курс лекцій;
2. Плани практичних занять;

3. Методичні вказівки до виконання самостійної роботи;
4. Навчально-методичні матеріали;
5. Опорні конспекти лекцій;
6. Тестові завдання;
7. Роздавальний матеріал;
8. Ілюстративні матеріали;
9. Нормативні документи.

## **12. Рекомендована література**

### **Базова**

1. Блох М.Я. Теоретические основы грамматики. - М.: Высшая школа, 2000. – 156 с.
2. Волкова Л.М. Теоретична грамати́ка англійської мови: сучасний підхід. Навч.посібник.- К.: «ОсвітаУкраїни», 2010. - 256с.
3. Иофик Л. Л., Чахоян Л. П., Поспелова А. Г. Хрестоматия по теоретической грамматике английского языка (Readings in the Theory of English Grammar). - Л., 1981. – 218с.
4. Мороховская Э.Я. Основы теоретической грамматики английского языка. - М.: Высшая школа, 1984. – 305 с.
5. Теоретична грамати́ка англійської мови: курс лекцій для студентів спеціальності «Англійська мова і література»/ Уклад. А.Ф.Паладьєва.- Умань: РВЦ «Софія», 2008. - 34с.
6. Смирницкий Л.И. Морфология английского языка. - М.: Высшая школа, 1981. – 123 с.
7. Смирницкий Л.И. Синтаксис английского языка. - М.: Высшая школа, 1981. – 127 с.
8. Харитонов І.К. Теоретична грамати́ка англійської мови. - Вінниця: NOVA KNYHA, 2006. – 245 с.
9. Alexeyva I. Theoretical English Grammar course. – Vinnytsya: NOVA KNYHA, 2007. – 208 с.
10. Thornbury S. About Language. Tasks for teachers of English. – Cambridge: Cambridge University Press, 2017. – 353 p.

### **Допоміжна**

1. Бархударов Л. С. Очерки по морфологии современного английского языка / Л. С. Бархударов. - М.: Либроком, 2009. - 160 с.
2. Иванова И. П. Теоретическая грамматика современного английского языка: учебник / И. П. Иванова, В. В. Бурлакова, Г. Г. Почепцов. - М.: Высш. школа, 1981. - 285 с.
3. Кочерган М. П. Загальне мовознавство : підручник / М. П. Кочерган. – 3-є вид. – К. : Видавничий центр “Академія”, 2010. – 464 с.
4. Селіванова О. О. Актуальні напрями сучасної лінгвістики: аналітичний огляд : навч. посібник / О. О. Селіванова. – К. : Фітосоціоцентр, 1999. – 148 с.

5. Старикова Е. Н. Семинарий по курсу теоретической грамматики английского языка: учебное пособие / Е. Н. Старикова, Н. П. Алова. - Киев : Вища школа, 1980.-184 с.
6. Heine B. Cognitive Foundations of Grammar / B. Heine. - Oxford, New-York : Oxford University Press, 1997. - 185 p.
7. Langacker R. W. Foundations of Cognitive Grammar: Theoretical Prerequisites / R. Langacker. - Stanford : University Press, 1987. - 540 p